

Ady Endre és Nagyvárad

A modern magyar irodalom városképe,
hetven év az emlékezet szolgálatában

Imre Zoltán

TANULMÁNY

A századforduló Nagyváradja – A modernség városa

A 20. század eleji Nagyváradot a történeti és antropológiai kutatás egyaránt a modern urbanitás modellvárosaként tartja számon. A demográfiai növekedés, a polgári rétegek megerősödése és az infrastruktúra gyors ütemű fejlesztése olyan társadalmi mobilitást eredményezett, amely kedvezett a kulturális innovációnak. A város fizikai átalakulása – a reprezentatív középületek, a színház, a sugárutak és kávéházak megjelenése – több volt, mint építészeti modernizáció, talán több is, mint identitásképző folyamat: a város önmagát a haladás, a nyitottság és a kulturális pluralizmus terévé konstruálta. A századforduló Nagyváradja sajátos kulturális laboratóriumként működött. A gyorsan fejlődő város polgársága igényt tartott egy olyan sajtóra, mely a társadalmi modernizáció kihívásaira reflexiót adni képes. Ennek következtében a lapokban a publicisztika és az irodalom szorosan összekapcsolódott: a tárcsa, a rövidpróza, a politikai esszé és a vers egymás

mellett létezett, kölcsönösen alakítva a műfaji határokat.

Ebben a közegben a szerzők – köztük fiatal költők és újságírók – nem pusztán irodalmat műveltek, részt vettek a városi identitás újraértelmezésében is. Nagyvárad így a magyar modernség hangadóivá vált.

Ady Endre megérkezése és a nagyváradai újságírás forradalmasítása

Ady 1900–1903 között a *Szabadság*, majd a *Nagyváradai Napló* munkatársaként új normákat emelt a helyi sajtóba. A korszakban publikált publicisztikái – gyakran erős társadalmi kritikái töltettel – az addigi vidéki újságírói stílustól élesen elütöttek. Ady írásmódja a korábbi, leíró-hírmagyarázó stílust felváltva a személyes hangot, a metaforikusságot és az etikai-politikai állásfoglalást emelte be a publicisztika terébe. Ezzel nemcsak a nagyváradai sajtót formálta át, írásaival, cikkeivel a magyar publicisztikai beszéd egészére hatást gyakorolt. Nagyváradon születtek azok a versek és tárcák, amelyek

már a későbbi Ady-költészet kulcstémáit hordozzák: a modern ember szorongásait, a társadalmi felelősséget és a személyes szabadság kérdéseit. A városi pezsgés és a szerkesztőségi munka egyszerre jelentett inspirációt és szellemi küzdőteret számára.

Ady személyisége és radikális hangvétele vonzotta a fiatal értelmiségieket. A szerkesztőségek, kávéházak és a nagyvárad szalonok körül olyan irodalmi kör alakult ki, amely később a *Nyugat* nemzedéke számos tagjának volt irányadó. Nagyvárad így – Budapest mellett – a magyar modernizmus bölcsője lett. A nagyvárad sajtóban az irodalom nem különálló kulturális területként működött, nagyban integrálódott a politikai véleményformálás és a társadalmi reflexió folyamataiba. A tárcák, glosszák és esszék sokszor irodalmi értékkel bírtak, míg

a versek és novellák gyakran közéleti állásfoglalásként is értelmezhetők. Ez a műfajközi átjárás teremtette meg azt a közeget, amelyben Ady publicisztikai és költői munkássága egymást erősítette.

A *Nagyvárad Napló* – a modern magyar nyelv és közéleti gondolkodás egyik legfontosabb műhelyévé vált. A szerkesztőségben új retorikai minták kristályosodtak ki, a társadalmi igazságtalanságok kritikai feltárása intézményesült, a közéleti publicisztika radikálisan megújult.

Nagyvárad kávéházai a modern társadalomtudomány fogalmaival élve „liminális terek” voltak: olyan átmeneti zónák, ahol a társadalmi szerepek és diskurzusok határai fellazultak. Ezekben a terekben zajlott a modernség fogalmi újrachangolása: az egyén autonómiájának újraértelmezése; a normatív hagyomány kritikája; a művészet társadalmi funkciójának újragondolása; a társadalmi reformok szükségességének felismerése.

A kávéházi viták a modern magyar nyilvánosság egyik elsődleges performatív tereivé formálódtak.

Kölcsönös teremtés – A város és a költő egymás tükrében

Mit adott Nagyvárad Adynak?

Amikor 1900 őszén megérkezett a Körös-parti városba, egy olyan pezsgő, nyugatias szellemi közeg fogadta, melyhez hasonlót korábban nem ismert. A kávéházak, szerkesztőségek, vitakörök és művészbárságok világa inspirációt adott számára, megteremtve azt a társadalmi és kulturális teret, amelyben saját lázadó hangját először szabadon megszólaltathatta.

A váradi sajtó – mindenekelőtt a *Nagyváradi Napló* – olyan műhelyt jelentett számára, ahol a napi íráskényszer és a közéleti felelősségvállalás együttese kimunkálta publicisztikájának jellegzetes tónusát. Itt tanulta meg, hogyan lehet a költő egyszerre szemtanú, vádló és próféta; hogyan lehet a szóval közéletet formálni. A város közönsége pedig – a bohémek, művészek, politikusok és újságírók sokszínű társasága – felismerte és visszaigazolta különösségét. Nagyvárad volt az első hely, ahol Ady nem csupán íróként, hanem jelenségként jelent meg.

A város ajándékai közül azonban kiemelkedik egy személyes, irodalomtörténeti jelentőségű találkozás: a Lédával való megismerkedés. Diósyné Brüll Adél, a szenvedélyes szerelem, szellemi társa és alkotói katalizátora lett. Kapcsolatuk nélkül aligha született volna meg az *Új versek* forradalmi világa, és aligha teljesedett volna ki az a modern lírai beszédmód, amely

Adyt a 20. századi magyar költészet megújítójává tette. A város utcái, kávéházai és emberi kapcsolatai olyan mitológiát teremtettek köré, amely későbbi életútját is végigkísérte. Bár Párizs és Budapest később új távlatokat nyitottak előtte, Várad maradt az a pont, ahová mindig visszatért – barátokhoz, szerkesztőségekhez, Lédához és ahhoz a szellemi energiához, amely elsőként ismerte fel benne a modernség költőjét.

Nagyvárad Adynak modernséget, közösséget, szerelmet és szerepet adott. A város volt az a színpad, ahol a költő saját életét is műalkotássá emelte, és ahol a magyar irodalom egyik legnagyobb átalakulása kezdődött el.

Mit adott Ady Nagyváradnak?

Ahogy Nagyvárad formálta Adyt, úgy formálta Ady is Nagyváradot. A város és a költő kapcsolata nem egyoldalú hatás volt, inkább kölcsönös átalakulás: egy olyan szellemi találkozás, amely mindkét fél identitását maradandóan átírta. Ady érkezése-

kor Nagyvárad már pezsgő kulturális központ volt, de az a modern, európai léptékű önértelmezés, amely később a város egyik legfontosabb jellemzőjévé vált, nagyrészt az ő jelenlétének és művészi fellépésének köszönhető.

Ady jelenléte újfajta önbizalmat adott a váradi szellemi életnek. A kávéházak és szerkesztőségek világa, mely addig is élénk volt, az ő hatására vált igazán tudatossá önmagával szemben. A város kulturális önképét Ady személyes mítosza is gazdagította. A Müllerraj, az EMKE, a Fekete Sas és a Körös-parti éjszakák mind-mind olyan helyszínekké váltak, amelyekhez a költő alakja különös fényt adott. Ady jelenléte legendát teremtett: a város tereit és történeteit áthatotta az a sajátos atmoszféra, melyben a bohém életforma, a politikai szenvedély és a művészi kísérletezés egymást erősítette. Nagyvárad nemcsak befogadta Adyt, általa vált azzá a várossá, amelyet ma is a modern magyar kultúra bölcsőjeként tartunk számon.

Az a kép, amely ma Nagyváradról él – a nyitott, sokszínű, vitázó, önmagát újra és újra megfogalmazó város képe –, nagyrészt az ő műve. A költő és a város története így vált elválaszthatatlanul összefonódottá, és így lett a kölcsönös hatásból maradandó kulturális identitás.

A város emlékezete – hetven év Ady szolgálatában

A 20. század folyamán Nagyvárad fokozatosan alakította ki azt a kulturális emlékezetpolitikai keretet, amelyben Ady Endre városi kötődése nem csupán irodalomtörténeti adalékként, hanem identitásképző

tényezőként jelenhetett meg. A város – történelmi törései, impériumváltásai és politikai átrendeződései ellenére – több évtizeden át következetesen őrizte és újraértelmezte Ady örökségét. Ez az emlékezeti folyamat számos intézményi, közösségi és kulturális kezdeményezésben nyert formát, amelyek közül kiemelkedő a Nagyvárad Ady Társaság tevékenysége.

Az emlékezet intézményesülése

Nagyvárad kulturális emlékezete elsősorban azokra az évtizedes erőfeszítésekre támaszkodik, amelyek célja Ady helyi jelentőségének megőrzése volt. A városban létrejött emlékhelyek, kiállítások és irodalmi rendezvények mind azt a szándékot tükrözik, hogy Ady jelenléte ne pusztán a múlt dokumentuma legyen, hanem élő kulturális referenciapont.

A város számára Ady nagyvárad i periódusa meghatározó identitás-lem: költői és publicisztikai indulása egyszerre köthető a nagyvárad i modernitás szellemi atmoszférájához és a helyi sajtó kritikai hagyományához. Ennek a jelentőségnek a folyamatos tudatosítása a városi kulturális politikában is kiemelt szerepet kapott.

A Nagyvárad Ady Társaság

A városi emlékezet fenntartásában fordulópontként értékelhető a Nagyvárad Ady Társaság megalakulása, amely Ady halálát követően az első hivatalos Ady-társaság volt Magyarországon és Erdélyben egya-

ránt. A szervezet célja nem csupán a költő emlékének ápolása volt, hanem egy olyan kulturális közösség megteremtése, amely a modern magyar irodalom szellemiségét a helyi közegben is újraszervezi.

A társaság létrejöttével a városi Ady-kultusz intézményes formát öltött. Feladatai között szerepelt:

- megemlékezések szervezése;
- kiállítások rendezése;
- Ady-kiadványok támogatása;
- az Ady-hagyomány köre szerveződé értelmiségi diskurzus életben tartása.

A szervezet évtizedeken át biztosította, hogy Ady neve a közösségi nyilvánosság stabil része maradjon, függetlenül a politikai rendszerek változásaitól.

Kulturális és irodalomszervező tevékenység

A társaság rendezvényei – felolvasások, vitaülések, irodalmi emlékes-

tek – nem csupán a kultusz ápolását szolgálták, valódi irodalmi fórumként működtek. A helyi és erdélyi magyar írók, költők, újságírók számára találkozási pontot jelentettek, erősítve a város regionális kulturális szerepét.

A társaság kulturális hatása abban is megmutatkozott, hogy a modern magyar irodalom értékei mentén formálta a közösségi ízlést, és a fiatal alkotók számára is legitimációs teret biztosított.

Az Ady-életmű modern, szabadság-elvű, kritikus hangvétele jól illeszkedett azokhoz az identitásküzdelmekhez, amelyekben a magyar közösség az impériumváltás után saját szerepét kereste. A társaság így a kulturális önmegtartás egyik bástyájaként működött, s ezzel hozzájárult ahhoz, hogy Nagyvárad „Ady városaként” tartsa számon önmagát.

A nagyváradai Ady Endre Emlékmúzeum létrejötte és intézménytörténete

A múzeumalapítás kulturális és emlékezetpolitikai háttere: a nagyváradai Ady Endre Emlékmúzeum létrejötte nem pusztán egy irodalmi intézmény alapítását jelenti, ez egy hosszú kulturális folyamat intézményesülésének eredménye. Ady városi kötődése a Nagyváradon töltött évek viszonylagos rövidege ellenére olyan szellemi örökséget teremtett, amelyet a város kulturális elitje már a 20. század első felétől igyekezett megőrizni.

A múzeum megnyitásához vezető út mögött kettős törekvés állt: egyrészt a modern magyar irodalom egyik legfontosabb alakjának helyi emlékezetbe való beágyazása, másrészt a

Nagyváradhoz kötődő irodalmi modernség reprezentációjának intézményesítése.

A múzeum helyszínének kiválasztása – a nevezetes Müller (Mülleráj) cukrászda épületének tere kulturális szimbólum: az a hely, ahol a fiatal Ady újságíróként és költőként gyakran megfordult, így a városi legendárium része lett. A helyszín így a fizikai tér és az irodalmi emlékezet találkozásának emblémája.

Tabéry Géza szerepe a múzeum szellemiségének megalapozásában

A múzeum létrejötte nem képzelhető el Tabéry Géza nélkül, aki a két világháború közötti és az azt követő nagyváradai magyar irodalmi élet meghatározó alakja volt. Tabéry nem csupán íróként és publicistaként vált meghatározóvá, hanem emlékezetőrző tevékenysége révén is. Tabéry a helyi Ady-hagyomány egyik legkövetkezetesebb fenntartója volt. Az általa szerkesztett lapokban, tanulmányaiban és közösségi tevékenységeiben hangsúlyozta Ady nagyváradai korszakának jelentőségét. A művészi és történeti eredetiség egyaránt jellemezte Ady-értelmezéseit, kritikai igényességgel értelmezte Ady kapcsolatát a nagyváradai modernizációval.

A múzeum koncepciójának korai formálása

Tabéry tevékenysége határozta meg azt a gondolati keretet, amelyben a későbbi múzeum helyet kapott:

- a városi tér kulturális jelentőségének felmutatása;

Tabéry Géza

- a sajtó és az irodalom közötti összefüggések bemutatása;
- a nagyváradai értelmiségi hálózatok szerepének dokumentálása.

Így Tabéry szellemi öröksége a múzeum alapkoncepciójának egyik pillérévé vált – akkor is, ha az intézmény későbbi formális megalapítása már más történeti korszakban valósult meg.

A múzeumtörténet főbb korszakai

A múzeum története a helyi kulturális folytonosság és a politikai környezet változásai között ível.

A megnyitást követő években az intézmény fő feladata a gyűjtemény építése és a költő városi kötődéseinek dokumentálása volt. Az első tárlatok alaptörekvése Ady nagyváradai éveinek összekapcsolása a város modernizáci-

ós folyamatával, különös tekintettel a sajtóélet dinamizmusára való összpontosítására. A múzeum ekkor még főként irodalomtörténeti emlékhely funkciót látott el – visszafogottabb infrastruktúrával, ám határozott emlékezetpolitikai céllal.

Az intézmény közösségi funkciója az 1960-as és 1970-es évektől erősödött meg. A városi kulturális programok, az iskolai irodalomtanítás, valamint a helyi magyar kulturális szervezetek együttműködése fokozatosan szélesítette a múzeum társadalmi beágyazottságát.

Ebben a korszakban a múzeum már nem csupán emlékhely, hanem közösségi fórum is volt – az erdélyi magyar kulturális identitás egyik fontos pillére.

A politikai rendszerváltás után természetesen át kellett értelmezni az intézmény kulturális szerepét. A múzeum ekkor új feladatokkal szembesült:

- a romló infrastruktúra megújítása;
- a gyűjtemény korszerű muzeológiai feldolgozása;
- a fiatalabb generációk felé való nyitás;
- a városi turizmus kulturális dimenzióinak újraszervezése.

Ez a korszak előkészítette azt az átalakulást, amelyet újjászületésnek nevezhetünk.

A múzeum megújulásának időszaka a 2014–2018 közötti években

Az intézmény megújulása 2014–2018 között korszakos jelentőségűvé vált, mert egyszerre volt professzionális muzeológiai reform és identi-

táserősítő kulturális program. Ezen évek alatt a múzeum új, kontextualizáló szemléletet kapott. A nagyváradi Ady-narratíva nem csupán tárgyakra és dokumentumokra épült, hanem kultúr- és sajtótörténeti összefüggésekbe ágyazódott.

A modern kiállításrendezési elvek – áttekinthetőség, tematikus történeti rétegzettség, a folytonos kiállítások – lehetővé tették, hogy a látogatók számára a nagyváradi modernség, az irodalmi élet és Ady személyes története egy összefüggő kulturális térként jelenjen meg. Kiemelt figyelmet fordítottunk arra, hogy az intézménynek ne csupán passzív látogatóközönsége legyen, hanem aktív kulturális közössége. Ennek eszközei:

- háromhavonta új tematikus kiállítások rendezése – hivatalos megnyitóval;
- rendszeres felolvasások;
- kortárs írók bemutatói;
- iskolai és ifjúsági programok;

– tudományos előadások és konferenciák;

– a városi kulturális turizmus integrálása.

Ez a tevékenység újra központi helyre emelte a múzeumot a város kulturális életében.

Az „új idők” egyik legfontosabb eredménye az volt, hogy a város irodalmi öröksége – különösen Ady nagyváradi szerepe – ismét meghatározó tényezővé vált. A múzeum nem csupán őrzője, újra aktív alakítója a városi kulturális emlékezetnek. Ezen időszakban megerősödött a város azon képe, melyben Ady nem múzeumi tárgy, nemcsak múlt, hanem élő kulturális hivatkozási pont.

Mit adott a nagyváradi Ady Endre Emlékmúzeum nekünk, akik vezettük, gondozzuk, őrizzük?

A nagyváradi Ady Endre Emlékmúzeum működtetése olyan komplex kulturális, identitásépítő és tu-

dástermelő műhely, amely visszahat mindazokra, akik a fenntartásában aktív szerepet vállaltak, így a muzeológusok és kutatók számára az Ady-múzeum a nagyváradi és erdélyi magyar kulturális emlékezet működési elveinek élő szövete, laboratóriuma.

A muzeológiai innováció terepe

A 2010-es és 2020-as évek között – különösen a 2014–2018 közötti időszakban – az emlékmúzeum olyan gyakorlatokat honosított meg, amelyek a korszerű kulturális intézményvezetés elemeit alkalmazták, mint például: tematikus időszaki kiállítások; digitális tartalmak bevonása; új interpretációs narratívák kidolgozása; közönségcsoportokra szabott múzeumpedagógiai programok.

A résztvevők számára ez nem egyszerűen technikai gyarapodás volt, hanem a kulturális innovációk intézményi bevezetésének megtapasztalása: hogyan lehet egy kis terű, hagyományos emlékmúzeumot élő kultúrtérre formálni.

Noha tudományos szövegben ez ritkábban tematizált, a kulturális örökség gondozása mindig hordoz személyes érzelmi viszonyulást is. A múzeum „mindennapi jelenléte” egyfajta szakmai otthonosságélményt teremtett, ezek: az archív anyag közelsége; a látogatók visszajelzései; az évről évre visszatérő ünnepi alkalmak.

Ez a közeg – amely egyszerre volt történeti és élő – hozzájárult ahhoz, hogy a muzeológusok munkája nem csupán szakmai feladatként, hanem hivatásszerű elköteleződésként legyen megélhető.

A nagyváradi Ady Endre Emlék-múzeum azok számára, akik vezeték és jelen időben gondolják, nem csupán egy intézményi munkahely, hanem a kulturális örökséggel való mindennapi találkozás magas szintű terepe. A múzeum munkatársai egyszerre gyarapítják szakmai tudásukat, alakítják a helyi emlékezet struktúráit, és megtapasztalják, hogyan képes egy kis intézmény regionális jelentőségű kulturális laboratóriumává válni.

Ady és Nagyvárad története nem lezárt fejezet. Ez a kapcsolat ma is él, újraíródik, újraértelmeződik – minden konferencián, minden irodalmi sétán, minden múzeumi kiállításon.

És él azokban is, akik – Tabérytól kezdve – vállalták, hogy őrzik ezt az örökséget.

Én magam is így tekintek azokra az évekre, amikor a múzeumot vezettem: mint egy rövid, de fontos fejezetre egy nagyobb történetben. Egy történetben, amelyben a város és a költő egymás emlékezetében élnek tovább.

A 70 éves emlékezet folyamata

A „Nagyvárad – hetven év Ady szolgálatában” kifejezés lényegében azt a folyamatos kulturális munkát jelöli, amelyben generációk dolgoztak Ady örökségének fenntartásán. Ebben a folyamatban az alábbi tényezők játszottak kulcsszerepet:

Az emlékhelyek létrehozása és fenntartása – köztük az Ady-múzeum, amely a költő kedvelt helyszínéhez, a Müllerei cukrászdához kapcsolódik.

Rendszeres kulturális események – évfordulós ünnepek, irodalmi napok, tudományos konferenciák.

Helyi irodalmi közösségek működése – amelyek a társaság szellemi örökségét továbbvitték.

A sajtó szerepe – nagyváradi lapok időről időre újraértelmezték Ady helyi jelentőségét.

Ez a több évtizedes folytonosság eredményezte, hogy a városban Ady kultusza nem töredékes vagy alkalmi jelenség, ez egy erős és stabil, intézményesített és közösségi élményként fennmaradt jövőkép...

Köszönetnyilvánítás

Végezetül engedjék meg, hogy néhány személyes szót is mondjak.

Egy múzeum története soha nem egyetlen ember története. Mindig közösség, együttműködés, egymásra figyelés, egymásból merített erő formálja. Ezért szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik az én éveim alatt – és előttem, és utánam – hozzáadták tudásukat, idejüket, szívüket az Ady Endre Emlék-múzeumhoz.

Elsőként köszönöm Tabéry Gézának, a múzeum alapítójának, akinek munkája nélkül ma nem állnánk itt. Ő volt az első őrző, az első, aki felismerte, hogy Ady emléke nem magától marad fenn – azt gondozni kell, szeretni kell, újra és újra el kell mesélni.

Köszönöm mindazoknak a kollégáknak, akik mellettem dolgoztak: a muzeológusoknak, a kutatóknak, a tárlatvezetőknak, a technikai munkatársaknak, a háttérben dolgozó adminisztratív segítőknek. Ők voltak azok, akik nap mint nap életben tartották a múzeumot – csendben, szerényen, de pótolhatatlanul.

Külön szeretném megköszönni a Petőfi Irodalmi Múzeum szakmai támogatását és baráti együttműködését. A közös kiállítások, a szakmai napok, a kéziratok és fotók digitalizálásában nyújtott segítség mind hozzájárult ahhoz, hogy az Ady-emlékezet ne csak megőrződjön, hanem meg is újuljon.

Hálás vagyok a József Attila Emlékháznak, a Déry Múzeumnak, amelyek partnerként álltak mellettünk. Ezek az együttműködések hidakat építettek intézmények, városok és közösségek között – és megerősítették azt a hitet, hogy a magyar irodalom nagyjai nem külön-külön, hanem egymással párbeszédben élnek tovább.

Köszönöm a helyi közösségnek, a tanároknak, diákoknak, irodalomkedvelőknek, akik megtöltötték a múzeum tereit élettel, kérdésekkel, kíváncsisággal. Köszönöm azoknak, akik eljöttek az Ady-estekre, részt vettek

az irodalmi sétákon, vagy egyszerűen csak megálltak egy pillanatra a kiállítások előtt, és hagyták, hogy Ady megszólítsa őket.

És végül – de talán a legfontosabbként – köszönöm mindazoknak, akik hittek abban, hogy a múzeum nem csupán múlt, hanem jelen is. Hogy Ady nem csupán emlék, hanem élő hang. Hogy a kultúra nem csupán örökség, hanem felelősség.

Az én éveim a múzeumban csak egy fejezet voltak ebben a nagy történetben. De minden nap éreztem, hogy nem egyedül írom ezt a fejezetet. És ezért mély hálával tartozom mindenkinek, aki mellett állt.

Köszönöm.

(Elhangzott 2025. december 15-én az *Őrizem a szemed* című konferencián, amellyel az Ady Endre Emlékmúzeum létrejöttének 70. évfordulóját ünnepelték)

IMRE ZOLTÁN kulturális antropológus, a nagyváradai Ady Endre Emlékmúzeum korábbi vezetője, Nagyváradon született. Tanulmányait a Kolozsvári Képzőművészeti és Formatervezési Egyetemen kezdte, ahol a vizuális kultúra és a kinetikus szobrászat iránti érzékenysége formálódott. Ezt követően a Debreceni Egyetem Történelmi és Néprajzi Doktori Iskolájában szerzett néprajz és kulturális antropológia végzettséget, amely szakmai pályájának szilárd alapját adta. Pályája azóta több irányban bontakozott ki: számos múzeum és kulturális intézmény vezetőjeként dolgozott, országos és budapesti projekteken egyaránt meghatározó szerepet vállalva. Munkáját következetesen az a törekvés hatja át, hogy a kulturális örökséget élő, közösségformáló erőként mutassa be. Szakmai érdeklődése a művészet, a társadalomtudomány és a közösségi emlékezet metszéspontjában helyezkedik el.

Simon Tamás: *Éjszaka*